

MATRICE SIGILARE APARTINÂND PREFECTURII JUDEȚULUI BUZĂU (1862-1872)

Dr. Laurențiu-Ștefan SZEMKOVICS

La Arhivele Naționale Centrale din București, în colecția de matrice sigilare¹, se află patru piese care au aparținut, în perioada 1862-1872, Prefecturii județului Buzău. Aceste matrice, care imprimau sigiliul² pe documente, au forma rotundă³, sunt confecționate din alamă, sunt gravate în excizie⁴ și le vom analiza, în bună măsură, cu ajutorul sigilografiei⁵ și al heraldicii⁶. În câmpul sigilar⁷ al acestor vestigii se disting:

¹ Denumim matrice sigilară, obiectul confecționat din material dur care, având gravate o reprezentare și un text ce-l individualizează pe posesor, servește la realizarea amprentei sigilare; Damian P. Bogdan, *O străveche matrice de pecete românească*, în *Studii și Materiale de Istorie Medie*, I, 1956, p. 245; Maria Dogaru, *Sigiliile mărturii ale trecutului istoric. Album sigilografic*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p. 5.

² Sigiliul este amprenta rămasă pe suportul documentului (în ceară, hârtie, soluție de aur, tuș sau fum) în urma aplicării matricei sigilare ce poartă o emblemă și un text menit a individualiza posesorul; sigiliul este principalul mijloc de garantare a secretului și de asigurare a autenticității actului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei. Arhivistică, cronologie, diplomatică, genealogie, heraldică, paleografie, sigilografie*, colectiv de autori, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1982, p. 213-218.

³ Sigiliile rotunde, cu forma considerată fundamentală, reprezintă autoritatea; Laurențiu-Ștefan Szemkovics, Maria Dogaru, *Tezaur sfragistic românesc. I. Sigiliile emise de cancelaria domnească a Țării Românești (1390-1856) – Trésor sfragistique roumain. I. Les sceaux emises par la chancellerie princière de la Valachie (1390-1856)*, Ed. Ars Docendi, București, 2006, p. 64.

⁴ Gravarea sigiliilor se poate face în adâncime (*incizie*), pentru sigilarea în ceară sau cocă, ori în relief (*excizie*), pentru sigilarea în tuș sau fum; *Dicționar al științelor speciale*, p. 128.

⁵ Sigilografia a fost fondată în secolul al XVII-lea de Dom Mabillon, părintele erudiției moderne și dezvoltată în secolul al XIX-lea de către Louis-Claude Douët d'Arcq, un mare arhivist și istoric care, împreună cu echipa sa, a scos lucrarea *Collection des sceaux des Archives de l'Empire*. Franceză la origine, această disciplină nu a întârziat să se extindă în toată Europa, pretutindeni unde, încă din Evul Mediu, se impunea obiceiul de a valida documentele cu sigiliu; Jean-Luc Chassel, *Les sceaux dans l'Histoire, l'Histoire dans les sceaux*, în *Les sceaux, sources de l'histoire médiévale en Champagne. Actes des tables rondes de la Société française d'héraldique et de sigillographie (Troyes, 2003-Reims, 2004)* sous la direction de Jean-Luc Chassel, Paris, Société française d'héraldique et de sigillographie, 2007, p. 9.

⁶ Heraldica este disciplina auxiliară a istoriei care studiază stemele, blazoanele etc.; Florin Marcu, *Marele dicționar de neologisme*, Ed. Saeculum I.O., București, 2000, p. 422.

A. Stema unită a Principatelor Române⁸, reunind stemele heraldice ale Moldovei și Țării Românești, apare în emblema piesei de mai jos:

I. Matrice sigilară rotundă (40 mm), din alamă, gravată în excizie având în câmp un scut⁹ de tip francez modern¹⁰, despicat¹¹, încărcat în cartierul din dreapta, tăiat albastru¹² și aur¹³, cu acvila¹⁴ cruciată¹⁵, cu capul conturnat¹⁶, cu

⁷ Câmpul sigilar este suprafața pe care se gravează emblema și legenda unui sigiliu; *Dicționar al științelor speciale*, p. 71.

⁸ Vezi și Dan Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică în România*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1977, p. 145-157.

⁹ Scutul = partea centrală a unei steme, simbolizând arma de apărare a cavalerilor medievali, pe care aceștia își reprezentau blazonul. Scutul are forme variate după epocă și aria geografică unde a apărut; *Dicționar al științelor speciale*, p. 211.

¹⁰ Scutul de tip francez modern este un scut dreptunghiular cu baza în acoladă, inventat și răspândit de Bara la sfârșitul secolului al XVI-lea; Théodore Veyrin-Forrer, *Précis d'Héraldique*, édition revue et mise à jour par Michel Popoff, Larousse/SEJER, 2004, p. 15, 17, fig. 21.

¹¹ Despicat = termen care indică împărțirea în două părți egale, printr-o linie verticală, a unei suprafețe, scut, cartier sau mobile; *Dicționar al științelor speciale*, p. 99; W. Maigne, *Abrégé méthodique de la science des armoiries suivi d'un glossaire des attributs héraldiques, d'un traité élémentaire des ordres des chevalerie et de notions sur les classes nobles, les anoblissements, l'origine des noms de famille, les preuves de noblesse, les titres, les usurpations et la législation nobiliaires*, Paris, Garnier frères, Libraires-Éditeurs, 1860, p.14.

¹² Începând cu secolul al XX-lea, culoarea albastră simbolizează Europa în seria celor cinci inele olimpice, iar din 1955 devine culoarea Consiliului Europei (mai târziu, a Comunității Europene); Michel Pastoureau, *Albastru. Istoria unei culori*, traducere din franceză de Em. Galaicu-Păun, Cartier, 2006, p. 224, nota 271.

¹³ Aur = metal utilizat în alcătuirea stemelor; este reprezentat convențional prin puncte plasate la egală distanță între ele (*Dicționar al științelor speciale*, p. 49); simbolizează bogăție, forță, credință, puritate, constanță, bucurie, prosperitate, viață lungă; G. Eysenbach, *Histoire du blason et science des armoiries*, Tours, MDCCCXLVIII, p. 370; H. Gourdon de Genouillac, *Les Mystères du blason de la noblesse et de la féodalité. Curiosités – bizarreries et singularités*, Paris, E. Dentu, Éditeur, Libraire de la Société des Gens des Lettres, 1868, p. 16.

¹⁴ Acvila = pasăre heraldică de prim rang (cea mai intens folosită). Simbolizează curaj, hotărâre, zbor spre înălțimi. Conform cerințelor artei heraldice, acvila trebuie reprezentată văzută din față, cu capul spre dreapta și aripile deschise. Este elementul central al stemei heraldice a Țării Românești. Figurează și în stema Transilvaniei; *Dicționar al științelor speciale*, p. 17; stăpâna tunetului și a trăsnetului, căci loviturile date cu ghearele sunt precum fulgerele, iar asupra prăzii se năpustește ca trăsnetul; simbol al regelui solitar și necruțător; în tradiția populară este simbol al focului, al incendiului și al devastării; purtător al luminii; reprezintă persoana și puterea regelui, dar și capitala și imperiul acestuia; Jean-Paul Clébert, *Bestiar fabulos. Dicționar de simboluri animaliere*, Ed. Artemis-Cavallioti, București, 1995, p. 334-340.

¹⁵ Acvilă cruciată = pasăre heraldică purtând în cioc o cruce; *Dicționar al științelor speciale*, p. 17.

aripile¹⁷ deschise și cu zborul în jos, iar în cel din stânga, tăiat roșu¹⁸ și albastru, cu o întâlnire¹⁹ de zimbru, reprezentată cu capul animalului văzut din față, având între coarne²⁰ o stea²¹. Scutul este timbrat²² de o coroană²³ princiară, fără tocă, compusă dintr-un cerc împodobit cu pietre prețioase²⁴, surmontat de opt cruciulițe treflate (dintre care cinci sunt vizibile), intercalate de perle²⁵, din vârful cărora pornesc opt arce ornate cu perle care se reunesc în partea de sus și se termină printr-un glob crucifer²⁶, cu cruce labată²⁷ (cu

¹⁶ Conturnat = se spune: 1) despre animale sau despre capete de animale care privesc spre stânga scutului; 2) de chevron atunci când vârful este întors spre partea stângă a scutului; W. Maigne, *op. cit.*, p. 229.

¹⁷ Aripă = simbol al avântului; indică facultatea cunoașterii, o eliberare și o izbândă; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, Ed. Artemis, București, I, p. 141-143.

¹⁸ Roșu = culoare utilizată în alcătuirea stemelor, reprezentată convențional prin linii verticale plasate la distanță egală. Semnifică curaj, îndrăzneală, dragoste, sacrificiu, bunătate, vigilență și justiție; A. de la Porte, *Trésor héraldique d'après d'Hozier, Ménétrier, Boisseau, etc.*, Paris, Leipzig, H. Casterman, Tournai, 1861, p. 11; *Dicționar al științelor speciale*, p. 201.

¹⁹ Capul cerbului, al bourului, al berbecului sau al unui alt animal, care apare din față în scut, adică arătând ochii; Cte Alph. O'Kelly de Galway, *Dictionnaire archéologique et explicatif de la science du blason*, tome I, Bergerac, Imprimerie générale du sud-ouest, 1901, p. 403.

²⁰ Corn = simbol al puterii; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, I, p. 367-369.

²¹ Stea = simbolul manifestării centrale a luminii, a focarului unui univers în expansiune. Ea este, ca și numărul cinci, simbol al perfecțiunii; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, III, p. 257-264.

²² Timbrat = termen care indică poziția unei mobile față de scut. Este propriu coifului cu cimier și lambrechini; *Dicționar al științelor speciale*, p. 230.

²³ Coroană = simbol al perfecțiunii; simbolizează o demnitate, o domnie, accesul la un rang și la niște forțe superioare. Simbol al victoriei, este un mod de a răsplăti o faptă deosebită sau merite excepționale. Coroana este un ornament al scutului care simbolizează demnitate, rang nobiliar, suveranitate. După formă, întâlnim coroane închise și coroane deschise; *Dicționar al științelor speciale*, p. 90; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, I, p. 371-375.

²⁴ Pietre prețioase = aurul semnifică topazul; argintul, perla; roșu, rubinul; albastru, safirul; purpura, ametistul; verde, smaraldul; negru, diamantul; Jean Claude Favre, *Abrégé méthodique des principes de la science héraldique*, Chambert, Louys du-Four, Imprimeur de S.A.R., MDCXLVII, p. 32.

²⁵ Perla = în Europa era folosită în medicină la tratarea melancoliei, a epilepsiei, a demenței. La greci, perla era simbolul iubirii și al căsătoriei. Ea simbolizează sublimarea instinctelor, capătul luminos al evoluției. Perla este rară, pură, prețioasă. Datorită formei sale sferice, perla este asociată cu perfecțiunea; mai simbolizează cunoașterea; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, III, p. 66-69; Hans Biedermann, *Dicționar de simboluri*, vol. II, Ed. Saeculum I.O., București, 2002, p. 327-328.

²⁶ Glob crucifer = sferă suprapusă de o cruce care se găsește în vârful coroanelor închise, în mâna unor personaje sau deasupra unor scuturi; este însemn al puterii suverane, atribut al suveranității. În heraldica românească globul crucifer este întâlnit în stemele Țării Românești, în armele Moldovei și în armeriile statului român; *Dicționar al științelor speciale*, p. 127.

brațele de formă concavă²⁸). Sub scut este gravat anul 1862. În exergă²⁹, mărginită de un cerc liniar la exterior, legenda: **PREFECTURA JUDEȚULUI BUZEU**³⁰, (foto. 1).

B. Vechea stemă a județului Buzău îmbinată cu stema unită a Principatelor Române se află în emblema următoarelor două matrice.

II. Matrice sigilară rotundă (31 mm), din alamă, gravată în excizie, având în câmp un scut de tip francez modern, despicat, încărcat în cartierul din dreapta, cu acvila cruciată, cu capul conturnat și stând cu picioarele pe un băț alezat și poziționat în fascie, iar în cel din stânga cu capul de zimbru cu stea între coamele-i orientate spre exterior și poziționate cel drept în bandă³¹ și, respectiv, cel stâng în bară³². Scutul este timbrat de o coroană închisă, cu tocă purpurie³³, compusă dintr-un cerc împodobit cu hermină³⁴, surmontat de două arce de cerc perlate, care se termină în partea de sus cu un glob crucifer, cu cruce latină. Sub scut, pe o câmpie, vechea stemă a județului Buzău: o pasăre stând în fața unei biserici. În exergă, mărginită de un cerc liniar la exterior, legenda: * **ROMÂNIA** * **PREFECTURA // DISTRICT(ului) BUZEU**³⁵.

Vechea stemă a județului Buzău a apărut, alături de alte 16 steme ale județelor din Țara Românească, pentru prima oară, pe sigiliul imprimat în

²⁷ Silviu Andrieș-Tabac, *Tipologia crucii heraldice*, în *Analecta Catholica*, IV, 2008, Chișinău, 2010, p. 110, fig. 37.

²⁸ Claude Wenzler, *Le guide de l'héraldique. Histoire, analyse et lecture des blasons*, Éditions Ouest-France, Édilarge SA, Rennes, 2002, p. 187, fig. 338, 339, 340.

²⁹ Exergă = spațiul de la marginea câmpului sigilar, de obicei cuprins între două sau mai multe cercuri (ce pot fi liniare, șnurate, perlate, etc.), în care se gravează textul legendei; *Dicționar al științelor speciale*, p. 111.

³⁰ Arhivele Naționale Centrale, col. *Matrice sigilare*, nr. 1945.

³¹ Banda = piesa onorabilă a scutului realizată prin trasarea a două diagonale din colțul drept superior spre colțul stâng inferior, formând o fâșie ce este reprezentată în alt smalț decât câmpul. Conform cerințelor artei heraldice, banda trebuie să ocupe circa $\frac{1}{3}$ din lățimea scutului; *Dicționar al științelor speciale*, p. 52.

³² Bara = piesa onorabilă a scutului alcătuită prin trasarea a două diagonale ce unesc colțul stâng superior cu colțul drept inferior, obținându-se o fâșie ce este reprezentată în alt smalț decât câmpul. Conform normelor heraldice ea trebuie să ocupe $\frac{1}{3}$ din suprafața scutului; *Dicționar al științelor speciale*, p. 52-53.

³³ Purpura este o substanță colorantă roșie-violacee, extrasă din secreția glandulară a unor moluște gasteropode (*Murex tenuispina*). În Antichitate, purpura era foarte rară și prețuită (din opt mii de moluște se obținea un gram de purpură). Astăzi este produsă prin sinteză chimică; Paola Rapelli, *Simboluri ale puterii și mari dinastii*, Monitorul Oficial, 2009, p. 48.

³⁴ Hermină = blană utilizată în alcătuirea stemelor, în special la căptușirea pavilioanelor și mantourilor. Este reprezentată convențional printr-o suprafață albă semănată cu codițe negre. Este blana folosită de obicei la reprezentarea armelor de stat. Simbolizează măreție, suveranitate; *Dicționar al științelor speciale*, p. 131.

³⁵ Arhivele Naționale Centrale, col. *Matrice sigilare*, nr. 1946.

chinovar pe porunca domnului Nicolae Caragea din 1782 septembrie 13 către ispravnicii de Dâmbovița, ca să aleagă hotarele moșiei Aninoasa³⁶, (foto 2).

III. Matrice sigilară rotundă (36 mm), din alamă, gravată în excizie, având în câmp un scut de tip francez modern, despicat, încărcat în cartierul din dreapta, cu acvila cruciată, cu capul conturnat și stând cu picioarele pe un băț alezat și poziționat în fascie, iar în cel din stânga cu capul de zimbru cu stea între coarne. Scutul este timbrat de o coroană închisă, cu tocă purpurie, compusă dintr-un cerc împodobit cu hermină, surmontat de două arce de cerc perlate, care se termină în partea de sus cu un glob crucifer, cu cruce labată (cu brațele triunghiulare). Sub scut, pe o câmpie, o pasăre stând în fața unei biserici. În exergă, mărginită de un cerc liniar la exterior, legenda: ★ ROMÂNIA ★ PREFECTURA // DISTRICT(ului) BUZEU³⁷, (foto 3).

C. Stema României din 1867³⁸, pe care o redăm mai jos așa cum a fost descrisă în legea de la acea vreme, apare, cu mici modificări, în câmpul sigilar al ultimei piese.

³⁶ Arhivele Naționale Centrale, *Mitropolia Țării Românești*, XXXIV/22; Maria Dogaru, *Sigiliile cancelariei domnești a Țării Românești între anii 1715-1821*, în *Revista Arhivelor*, XLVII, vol. XXXII, 1970, nr. 2, p. 412, fig. 36; Eadem, *Conservarea stemelor județene în sigiliile domnești*, în *Revista Arhivelor*, L, vol. XXXV, 1973, nr. 2, p. 296, fig. 1; Eadem, *Sigiliile mărturii ale trecutului istoric. Album sigilografic*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p. 88-90, fig. 63; Eadem, *Matrice sigilare provenind din Oltenia conservate în colecția Direcției Generale a Arhivelor Statului*, în *Arhivele Olteniei*, serie nouă, Ed. Academiei Române, București, 1981, p. 90, fig. 1; Dan Cernovodeanu, Ioan N. Mănescu, *Noile steme ale județelor și municipiilor din Republica Socialistă România. Studiu asupra dezvoltării istorice a heraldicii districtuale și municipale românești*, Direcția Generală a Arhivelor Statului, București, 1974, p. 14, fig. 19; Dan Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică în România*, p. 444-445, CXIX, 1; *Dicționar al științelor speciale*, p. 216, fig. 46 b; Laurențiu-Ștefan Szemkovics, Maria Dogaru, *op. cit.*, p. 150, 184, fig. 252.

³⁷ Arhivele Naționale Centrale, col. *Matrice sigilare*, nr. 1955.

³⁸ Promulgată prin *Legea pentru fixarea și stabilirea armelor României*, publicată în Monitorul, jurnal oficial al României, no. 75 din 2/14 aprilie 1867, p. 450-452; Supliment Monitorul Oficial no. 75, p. 453-454; *ibidem*, no. 77 din 5/17 aprilie 1867, p. 467; vezi și Ștefan D. Grecianu, *Eraldica română. Actele privitoare la stabilirea armelor oficiale cu planșe și vocabular*, București, Institutul de arte grafice Carol Göbl, 1900, p. 11-16, 44-45; P.V. Năsturel, *Steagul, stema română, însemnele domnești, trofee. Cercetare critică pe terenul istorii (cu numeroase figuri în culori)*, Stabiliment de arte grafice „Universala”, București, 1903, p. 95-100; Constantin Moisil, *Stema României. Originea și evoluția ei istorică și heraldică*, București, 1931 (extras din *Boabe de grâu*, II, 1931, nr. 2, p. 65-85), p. 18-19; idem, *Stema României*, în *Enciclopedia României*, vol. I, 1938, p. 69; Dan Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică în România*, p. 159-160; idem, *Evoluția armelor Țărilor Române de la apariția lor și până în zilele noastre (sec. XIII-XX)*, traducere din limba franceză Livia Sîrbu, Muzeul Brăilei, Ed. Istros, Brăila, 2005, p. 402-406; Maria Dogaru, *Colecțiile de matrice sigilare ale Arhivelor Statului*, București, 1984, p. 46; Eadem, *Stemele României moderne*, în *Magazin Istoric*, 1993, p. 3-5; Eadem, *Din heraldica României*, JIF, 1994, p. 61; Cristache

Art. 1. Armele României se fixează după cum urmează:

Art. 2. Scutul are forma unui pătrat lung. Partea interioară rotunjită la ambele unghiuri și terminată la mijlocul bazei printr-un vârf. Scutul se împarte în 4 secțiuni, prin două linii încrucișate în mijloc. În secțiunea din dreapta de sus, pe albastru, în cea din stânga de jos, pe galben, figurează acvila română cu capul spre aripa stângă și cu o cruce de aur în gură, simbolul Țării Românești.

În secțiunea din stânga de sus, pe albastru, și în cea din dreapta în jos, pe roșu, figurează capul de bour cu o stea între coarne, simbolul Moldovei. În ambele secțiuni superioare ale scutului, în stânga și în dreapta liniei despărțitoare, figurează soarele și luna. Pe scut va fi coroana regală.

Art. 3. În mijlocul scutului României figurează scutul M. S. Domnitorului, scartelat, având secțiunea de sus din dreapta și cea de jos din stânga în alb (*argint*), iar cea din stânga de sus și cea din dreapta de jos în negru. Scutul are drept suporti în stânga un leu, iar în dreapta o femeie în costumul femeilor dace, care ține în mâna stângă arma Dacilor, numită arpi.

Art. 4. Pe suport este așezată o eșarfă albastră pe care este scrisă deviza familiei Hohenzollem: „Nihil sine Deo”.

Art. 5. Pavilionul este de culoare roșie (*pourpre*), căptușit cu hermină, având deasupra coroana regală.

IV. Matrice sigilară rotundă (42 mm), din alamă, gravată în excizie, având în emblemă un scut francez modern, scartelat, încărcat în cartierul 1 cu acvila cruciată, redată din față, cu capul conturnat, cu aripile deschise și orientate în jos, flancată³⁹ în partea stângă superioară de soare⁴⁰, în 2 cu capul de bour⁴¹ cu stea deasupra coarnelor, flancat în partea dreaptă superioară de semilună⁴², în 3 cu capul de bour cu stea deasupra coarnelor, în 4 cu acvila

Gheorghe, Maria Dogaru, *Simbolurile naționale ale României*, Ed. Sylvi, București, 2003, p. 123-128; Laurențiu-Ștefan Szemkovics, *Matrice sigilare aparținând Ministerului de Interne și unor structuri polițienești (1831-1931)*, Ed. Ministerului Administrației și Internelor, 2012, p. 33.

³⁹ Flancat = termen ce indică poziția paralelă cu laturile scutului a unor mobile; *Dicționar al științelor speciale*, p. 119.

⁴⁰ Soarele = astru reprezentat cu o față umană, înconjurat de 12 sau 16 raze, alternând cele drepte cu cele ondulate; este simbolul luminii, al bogăției și al abundenței. El este de asemenea desemnat ca emblemă a divinității. În iconografia creștină, indică adevărul; Cte Alph. O'Kelly de Galway, *op. cit.*, p. 424.

⁴¹ Bour = purtător al lumii; simbol al abundenței (datorită cornului); Jean-Paul Clébert, *op. cit.*, p. 294-306.

⁴² Lună = figură naturală, din categoria astrilor, reprezentată conform regulilor heraldice, printr-un disc de argint cu figură umană. În heraldica românească acest astru este, de obicei, înfățișat sub formă de crai nou (semilună) figurat. Poziția obișnuită a semilunii este culcată la orizontal, cu coarnele în sus; când este redată orizontal cu coarnele în jos se blazonează răsturnată; când este înfățișată vertical cu coarnele îndreptate spre flancul drept se definește

cruciată, redată din față, cu capul conturnat, cu aripile deschise și orientate în jos. Peste tot, armele familiei de Hohenzollern: scut polonez, dreptunghiular, cu marginea superioară și cea inferioară în acolade orientate cu vârful în sus, respectiv, în jos, sfertuit, având în cartierele 1 și 4 argint⁴³, în 2 și 3 negru⁴⁴. Scutul mare, așezat cu vârful pe două arabescuri⁴⁵, timbrat de o coroană închisă, fără tocă, compusă dintr-un cerc împodobit cu pietre prețioase, surmontat de opt cruciulițe (dintre care cinci sunt vizibile), intercalate de perle, din vârful cărora pornesc opt arce ornate cu perle, aplatizate la orizontală în partea de sus, care se reunesc în partea superioară și se termină la mijloc printr-un glob crucifer, cu cruce labată (cu brațele de formă concavă), are ca tenanți: la dextra⁴⁶ o femeie îmbrăcată cu veșminte lungi, stând cu picioarele pe un arabesc, ținând în mâna dreaptă o sica dacică, așezată în pal și pe cea stângă pe marginea de sus a scutului, iar la senestra⁴⁷ un leopard lionat⁴⁸, stând cu piciorul stâng posterior pe un arabesc, cu cel drept sprijină partea de jos a scutului, ținând cu laba stângă anterioară scutul de flancul stâng, pătrunzând în dreptul liniei orizontale despărțitoare, iar pe cea dreaptă pe marginea de sus a scutului. Sub scut, deviza⁴⁹ „NIHIL SINE DEO”⁵⁰ (NIMIC FĂRĂ

semilună întoarsă; iar când este în poziție verticală, cu coarnele spre stânga, se descrie conturnată. Simbolizează veșnicie, nemurire, strălucire; *Dicționar al științelor speciale*, p. 159.

⁴³ Argint = metal utilizat în alcătuirea stemelor, reprezentat convențional prin câmp alb, respectiv suprafață liberă. Simbolizează puritate, nevinovăție, sinceritate; H. Gourdon de Genouillac, *op. cit.*, p. 16-17.

⁴⁴ Negru = culoare utilizată în alcătuirea stemelor, reprezentată convențional prin linii verticale suprapuse pe linii orizontale. Semnifică știință, modestie, durere, prudență; *Dicționar al științelor speciale*, p. 173.

⁴⁵ Arabescul = poate fi pus în legătură cu pâna de păianjen și, de asemenea, cu labirintul, al cărui itinerar complex are menirea să conducă de la periferie spre centrul local (simbolul centrului invizibil al ființei); Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *op. cit.*, I, p. 121-122.

⁴⁶ Dextra = termen prin care se indică poziția unei mobile în scut, la dreapta; în heraldică poziția dreapta-stânga este inversă decât în accepțiunea curentă; *Dicționar al științelor speciale*, p. 100.

⁴⁷ Senestru = termen indicând poziția spre stânga. În heraldică, noțiunea de stânga-dreapta se referă la poziția scutului, nu la cea a privitorului, deci invers decât în accepțiunea obișnuită; *Dicționar al științelor speciale*, p. 212.

⁴⁸ Leopard lionat = leopard rampant, adică ridicat pe labele inferioare și are capul văzut din față; G. de L. T***, *Dictionnaire héraldique, contenant tout ce qui a rapport à la science du blazon, avec l'explication des termes; leurs etymologies, & les exemples nécessaires pour leur intelligence, suivi des Ordres de Chevaleries dans le Royaume et de l'Ordre de Malthe*, Paris, Chez Lacombe, MDCCLXXIV, p. 20.

⁴⁹ Deviza = inscripție conținând o maximă morală, o exclamație, o formulă de credință, un angajament; *Dicționar al științelor speciale*, p. 100.

⁵⁰ Maria Dogaru, *Din heraldica României*, p. 73.

DUMNEZEU). Întreaga compoziție este inclusă sub un pavilion⁵¹, căptușit cu hermină, dotat cu franjuri și ciucuri, prins, în partea de sus, sub o coroană închisă asemănătoare cu cea care timbrează scutul, dar de dimensiuni mai mari decât aceasta. În exergă, mărginită de un cerc liniar la exterior, legenda: **x ROMÂNIA x PREFECTURA DISTRICT(ului). BUZEU**⁵², (foto. 4).

MATRICES SIGILLAIRES APARTENANT À LA PRÉFECTURE DU DÉPARTEMENT BUZĂU (1862-1872)

Résumé

Dans l'étude *Matrices sigillaires appartenant à la Préfecture du département Buzău (1862-1872)*, l'auteur présente quatre pièces qui proviennent des Archives Nationales Centrales de Bucarest, de la collection „Matrices sigillaires”. Ces matrices sigillaires à l'aide desquelles on imprime le sceau sur les documents, ont des formes rondes, sont confectionnées en laiton, sont gravées en excision, ont des dimensions variables et ont sur leur emblème les armoiries unies des Principautés Roumaines, les armoiries unies des Principautés Roumaines réunies aux armoiries du département Buzău et les armoiries de la Roumanie de 1867. On analyse l'emblème des ces matrices sigillaires concernant: l'écu, les emaux (les métaux et les couleurs usités dans la science du blason), les meubles, les couronnes qui timbrent l'écu et le pavillon, le globe croiseté.

⁵¹ Pavilion = ornement exterior al scutului sub formă de mantou, prevăzut în partea superioară cu un baldachin. Este alcătuit din purpură, căptușit cu hermină, brodat cu franjuri și ciucuri din fir de aur. Simbolizează cortul sub care membrii familiilor domnitoare își adăpostesc armele. Uneori acesta este reprezentat chiar și în armele de stat, fără baldachin, semnificația păstrându-se totuși; *Dicționar al științelor speciale*, p. 183.

⁵² Arhivele Naționale Centrale, col. *Matrice sigilare*, nr. 2727.

foto. 1.

foto. 2.

foto. 3.

foto. 4.